(1)

अथविष्णुसहस्रनामप्रारंभः

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

शेषशाई
ब्रम्हदेव
गरूड
लक्ष्मी

(2A)

श्रीगणेशायनमः॥ ॥यस्यस्मरणमात्रेणजन्मसं
सारबंधनात्॥विमुच्यतेनमस्तस्मैविष्णवेप्रभविष्णवे
॥१॥ ॥वैशंपायनउवाच॥ ॥श्रुत्वाधर्मानशेषेण
पावनानिचसर्वशः॥युधिष्ठिरःशांतनवंपुनरेवाभ्यभा
षत॥२॥ ॥युधिष्ठिरउवाच॥ किमेकंदैवतंलोकेकिं
वाप्येकंपरायणं॥स्तुवंतःकंकमर्चंतःप्राप्नुयुर्मान-
वाःशुभं॥३॥कोधर्मःसर्वधर्माणांभवतःपरमोमतः
॥किंजपन्मुच्यतेजंतुर्जन्मसंसारबंधनात्॥४॥ ॥भी
ष्मउवाच॥ ॥जगत्प्रभुंदेवदेवमनंतंपुरुषोत्तमं॥
स्तुवन्नामसहस्रेणपुरुषःसततोत्थितः॥५॥तमेव

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वि॰
१

च्चार्चयन्नित्यंभक्त्यापुरुषमव्ययं॥ ध्यायन्स्तुवन्नम
स्यंश्चयजमानस्तमेवच्च॥६॥अनादिनिधनंविष्णुंस
र्वलोकमहेश्वरम्॥लोकाध्यक्षंस्तुवन्नित्यंसर्वदुःखा
तिगोभवेत्॥७॥ब्रम्हण्यंसर्वधर्मज्ञंलोकानांकीर्तिव
र्द्धनं॥लोकनाथंमहद्भूतंसर्वभूतभवोद्भवं॥८॥एषमे
सर्वधर्माणांधर्मोधिकतमोमतः॥यद्भक्त्यापुंडरीकाक्षं
स्तवैरर्चेन्नरःसदा॥९॥परमंयोमहत्तेजःपरमंयोम
हत्तपः॥परमंयोमहद्ब्रह्मपरमंयःपरायणं॥१०॥पवि
त्राणांपवित्रंयोमंगलानांच्चमंगलं॥दैवतंदेवतानांच्चभू १
तानांयोऽव्ययःपिता॥११॥ यतःसर्वाणिभूतानिभवं-

स॰

3A

स्यादियुगागमे ॥ यस्मिंश्च प्रलयं यांति पुनरेव युगक्षये
॥१२॥ तस्य लोकप्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते ॥ विष्णो
र्नामसहस्रं मे शृणु पापभयापहम् ॥१३॥ यानि नामानि
गौणानि विख्यातानि महात्मनः ॥ ऋषिभिः परिगीतानि ता
नि वक्ष्यामि भूतये ॥१४॥ विष्णोर्नाम्नां सहस्रस्य वेदव्या
सो महामुनिः ॥ छंदोनुष्टुप् तथा देवो भगवान्देवकीसुतः
॥१५॥ ॥ अस्य श्रीविष्णोर्दिव्यसहस्रनामस्तोत्रमंत्र
स्य ॥ भगवान्वेदव्यास ऋषिः ॥ श्रीविष्णुः परमात्मा दे
वता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ अमृतांशूद्भवो भानुरिति बीजम् ॥
देवकीनंदनः स्रष्टेति शक्तिः ॥ त्रिसामा सामगः सामेति-

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वि· ह्रदयम् ॥ शंखभृन्नंदकीचक्रीतिकीलकम् ॥ शार्ङ्गधन्वा स·
२ गदाधर इत्यस्त्रम् ॥ रथांगपाणिरक्षोभ्य इतिकवचम् ॥
उद्भवः क्षोभणोदेव इतिपरमोमंत्रः ॥ श्रीविष्णुप्रीत्यर्थेज
पेविनियोगः ॥ ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॥ शांताकारंभुजग-
शयनंपद्मनाभंसुरेशंविश्वाधारंगगनसदृशंमेघवर्णंशु
भांगम् ॥ लक्ष्मीकांतंकमलनयनंयोगिभिर्ध्यानगम्यं
वंदेविष्णुंभवभयहरंसर्वलोकैकनाथम् ॥ १ ॥ ॥
इतिध्यानम् ॥ ॥ विश्वंविष्णुर्वषट्कारोभूतभव्यभव
त्प्रभुः ॥ भूतकृद्भूतभृद्भावोभूतात्माभूतभावनः ॥ १ ॥ २
पूतात्मापरमात्माचमुक्तानांपरमागतिः ॥ अव्ययःपुरु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

4A

षःसाक्षीक्षेत्रज्ञोऽक्षरएवच ॥२॥ योगोयोगविदांनेता
प्रधानपुरुषेश्वरः ॥ नारसिंहवपुःश्रीमान्केशवःपुरुषो-
त्तमः ॥३॥ सर्वःशर्वःशिवःस्थाणुर्भूतादिर्निधिरव्ययः
संभवोभावनोभर्ताप्रभवःप्रभुरीश्वरः ॥४॥ स्वयंभूःशं
भुरादित्यःपुष्कराक्षोमहास्वनः ॥ अनादिनिधनोधाता-
विधाताधातुरुत्तमः ॥५॥ अप्रमेयोहृषीकेशःपद्मनाभो
मरप्रभुः ॥ विश्वकर्मामनुस्त्वष्टास्थविष्ठःस्थविरोध्रुवः
॥६॥ अग्राह्यःशाश्वतःकृष्णोलोहिताक्षःप्रतर्दनः ॥ प्र-
भूतस्त्रिककुब्धामपवित्रंमंगलंपरम् ॥७॥ ईशानःप्रा
णदःप्राणोज्येष्ठःश्रेष्ठःप्रजापतिः ॥ हिरण्यगर्भोभूगर्भो

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

5

वि॰ माधवोमधुसूदनः ॥ ८ ॥ ईश्वरोविक्रमीधन्वीमेधावी स॰
३ विक्रमःक्रमः ॥ अनुत्तमोदुराधर्षःकृतज्ञःकृतिरात्मवा
न् ॥ ९ ॥ सुरेशःशरणंशर्मविश्वरेताःप्रजाभवः ॥ अहःसं
वत्सरोव्यालःप्रत्ययःसर्वदर्शनः ॥ १० ॥ अजःसर्वेश्वरः
सिद्धःसिद्धिःसर्वादिरच्युतः ॥ वृषाकपिरमेयात्मासर्वयो
गविनिसृतः ॥ ११ ॥ वसुर्वसुमनाःसत्यःसमात्मासंमि
तःसमः ॥ अमोघःपुंडरीकाक्षोवृषकर्मावृषाकृतिः ॥
॥ १२ ॥ रुद्रोबहुशिराबभ्रुर्विश्वयोनिःशुचिश्रवाः ॥ अ
मृतःशाश्वतःस्थाणुर्वरारोहोमहातपाः ॥ १३ ॥ सर्वगः- २
सर्वविद्भानुर्विष्वक्सेनोजनार्दनः ॥ वेदोवेदविदव्यंगोवे

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

5A

दांगोवेदवित्कविः॥१४॥ लोकाध्यक्षःसुराध्यक्षोध
र्माध्यक्षःकृताकृतः॥चतुरात्माचतुर्व्यूहश्चतुर्दंष्ट्रश्च
तुर्भुजः॥१५॥भ्राजिष्णुर्भोजनंभोक्तासहिष्णुर्जगदा
दिजः॥ अनघोविजयोजेताविश्वयोनिःपुनर्वसुः॥१६
उपेंद्रोवामनःप्रांशुरमोघःशुचिरूर्जितः॥अतींद्रःसं
ग्रहःसर्गोधृतात्मानियमोयमः॥१७॥वेद्योवैद्यःसदायो
गीवीरहामाधवोमधुः॥अतींद्रियोमहामायोमहोत्साहो
महाबलः॥१८॥महाबुद्धिर्महावीर्योमहाशक्तिर्महाद्यु-
तिः॥अनिर्देश्यवपुःश्रीमानमेयात्मामहाऽद्रिधृक्॥
॥१९॥ महेष्वासोमहीभर्त्ताश्रीनिवासःसतांगतिः॥

Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

अनिरुद्धःसुरानंदोगोविंदोगोविदांपतिः॥२०॥मरीचि
र्दमनोहंसःसुपर्णोभुजगोत्तमः॥ हिरण्यनाभःसुतपाः
पद्मनाभःप्रजापतिः॥२१॥अमृत्युःसर्वदृक्सिंहःसंधा
तासंधिमान्स्थिरः॥ अजोदुर्मर्षणःशास्ताविश्रुतात्मा
सुरारिहा॥२२॥ गुरुर्गुरुतमोधामसत्यःसत्यपराक्रमः
॥ निमिषोनिमिषःस्रग्वीवाचस्पतिरुदारधीः॥२३॥
अग्रणीर्ग्रामणीःश्रीमान्न्यायोनेतासमीरणः॥ सह
स्रमूर्धाविश्वात्मासहस्राक्षःसहस्रपात्॥२४॥आ
वर्तनोनिवृत्तात्मासंवृतःसंप्रतर्दनः॥ अहःसंवर्तकोव
ह्निरनिलोधरणीधरः॥२५॥ सुप्रसादःप्रसन्नात्मावि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

6A

श्वधृग्विश्वभुग्विभुः॥ सत्कर्त्तासत्कृतिःसाधुर्जन्हुर्नारा
यणोनरः॥२६॥असंख्येयोप्रमेयात्माविशिष्टःशिष्टकृ
च्छुचिः॥ सिद्धार्थःसिद्धसंकल्पःसिद्धिदःसिद्धिसाध
नः॥२७॥वृषाहीवृषभोविष्णुर्वृषपर्वावृषोदरः॥वर्द्ध
नोवर्द्धमानश्चविविक्तःश्रुतिसागरः॥२८॥सुभुजोदु
र्धरोवाग्मीमहेंद्रोवसुदोवसुः॥नैकरूपोबृहद्रूपःशिपि
विष्टःप्रकाशनः॥२९॥ओजस्तेजोद्युतिधरःप्रकाशात्मा
प्रतापनः॥ऋद्धःस्पष्टाक्षरोमंत्रश्चंद्रांशुर्भास्करद्युतिः
॥३०॥अमृतांशूद्भवोभानुःशशबिंदुःसुरेश्वरः॥ औ
षधंजगतःसेतुःसत्यधर्मपराक्रमः॥३१॥भूतभव्यभ

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वि॰ षन्नाथःपवनःपावनोनलः॥कामहाकामकृत्कांतःकामः स॰
५ कामप्रदःप्रभुः॥३२॥युगादिकृद्युगावर्त्तोनैकमायोमहा
शनः॥अदृश्योव्यक्तरूपश्चसहस्रजिदनंतजित्॥३३॥
इष्टोविशिष्टःशिष्टेष्टःशिखंडीनहुषोवृषः॥क्रोधहाक्रो
धकृत्कर्त्ताविश्वबाहुर्महीधरः॥३४॥अच्युतःप्रथितः
प्राणःप्राणदोवासवानुजः॥अपांनिधिरधिष्ठानमप्रमत्तः
प्रतिष्ठितः॥३५॥स्कंदःस्कंदधरोधुर्योवरदोवायुवाहनः
॥वासुदेवोबृहद्भानुरादिदेवःपुरंदरः॥३६॥अशोकस्ता
रणस्तारःशूरःशौरिर्जनेश्वरः॥अनुकूलःशतावर्तःपद्मी ५
पद्मनिभेक्षणः॥३७॥पद्मनाभोरविंदाक्षःपद्मगर्भःशरीर

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

7A

भृत्॥महर्द्धिरृद्धोवृद्धात्मामहाक्षोगरुडध्वजः॥३८॥
अतुलःशरभोभीमःसमयज्ञोहविर्हरिः॥सर्वलक्षण
लक्षण्योलक्ष्मीवान्समितिंजयः॥३९॥विक्षरोरोहि
तोमार्गोहेतुर्दामोदरःसहः॥महीधरोमहाभागोवेग
वानमिताशनः॥४०॥उद्भवःक्षोभणोदेवःश्रीगर्भःपर
मेश्वरः॥करणंकारणंकर्ताविकर्तागहनोगुहः॥४१॥
व्यवसायोव्यवस्थानःसंस्थानःस्थानदोध्रुवः॥परर्द्धिः
परमःस्पष्टस्तुष्टःपुष्टःशुभेक्षणः॥४२॥रामोविरामो
विरजोमार्गोनेयोनयोनयः॥वीरःशक्तिमतांश्रेष्ठोध
र्मोधर्मविदुत्तमः॥४३॥वैकुंठःपुरुषःप्राणःप्राणदःप्र

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

वि॰ णवःपृथुः॥हिरण्यगर्भःशत्रुघ्नोव्याप्तोवायुरधोक्षजः॥
६ ॥४४॥ऋतुःसुदर्शनःकालःपरमेष्ठीपरिग्रहः॥उग्रःसं
वत्सरोदक्षोविश्रामोविश्वदक्षिणः॥४५॥विस्तारःस्था
वरःस्थाणुःप्रमाणंबीजमव्ययम्॥अर्थोनर्थोमहाको
शोमहाभोगोमहाधनः॥४६॥अनिर्विण्णःस्थविष्ठोभू-
र्धर्मयूपोमहामखः॥नक्षत्रनेमिर्नक्षत्रीक्षमःक्षामःस
मीहनः॥४७॥यज्ञइज्योमहेज्यश्चक्रतुःसत्रंसतांग
तिः॥सर्वदर्शीविमुक्तात्मासर्वज्ञोज्ञानमुत्तमम्॥४८
॥सुव्रतःसुमुखःसूक्ष्मःसुघोषःसुखदःसुहृत्॥ ६
मनोहरोजितक्रोधोवीरबाहुर्विदारणः॥४९॥स्वाप

नःस्ववशोव्यापीनैकात्मानैककर्मकृत् ॥ वत्सरोवत्स
लोवत्सीरत्नगर्भोधनेश्वरः ॥ ५० ॥ धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी
सदसत्क्षरमक्षरम् ॥ अविज्ञातासहस्रांशुर्विधाता
कृतलक्षणः ॥ ५१ ॥ गभस्तिनेमिःसत्वस्थःसिंहोभू-
तमहेश्वरः ॥ आदिदेवोमहादेवोदेवेशोदेवभृद्गुरुः
॥ ५२ ॥ उत्तरोगोपतिर्गोप्ताज्ञानगम्यःपुरातनः ॥ शरीर
भूतभृद्भोक्ताकपींद्रोभूरिदक्षिणः ॥ ५३ ॥ सोमपोमृत
पःसोमःपुरुजित्पुरुसत्तमः ॥ विनयोजयःसत्यसंधो
दाशार्हःसात्वतांपतिः ॥ ५४ ॥ जीवोविनयितासाक्षीमु
कुंदोमितविक्रमः ॥ अंभोनिधिरनंतात्मामहोदधिश

 योंतकः॥५५॥ अजोमहार्हःस्वाभाव्योजितामित्रःप्रमो
 दनः॥आनंदोनंदनोनंदःसत्यधर्मात्रिविक्रमः॥५६॥म
हर्षिःकपिलाचार्यःकृतज्ञोमेदिनीपतिः॥ त्रिपदस्त्रिद
शाध्यक्षोमहाशृंगःकृतांतकृत्॥५७॥ महावराहोगो
विंदःसुषेणःकनकांगदी॥गुह्योगभीरोगहनोगुप्तश्च
क्रगदाधरः॥५८॥वेधाःस्वांगोजितःकृष्णोदृढःसंकर्ष
णोच्युतः॥वरुणोवारुणोवृक्षःपुष्कराक्षोमहामनाः॥५९
॥भगवान्भगहानंदीवनमालीहलायुधः॥आदित्यो
ज्योतिरादित्यःसहिष्णुर्गतिसत्तमः॥६०॥ सुधन्वाखं
डपरशुर्दारुणोद्रविणप्रदः॥ दिवस्पृक्सर्वदृग्व्यासो

Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वाचस्पतिरयोनिजः ॥६१॥ त्रिसामासामगः सामनिर्वा
णंभेषजंभिषक् ॥ संन्यासकृच्छमः शांतोनिष्ठाशांतिः
परायणः ॥६२॥ शुभांगः शांतिदः स्त्रष्टाकुमुदः कुवले
शयः ॥ गोहितोगोपतिर्गोप्तावृषभाक्षोवृषप्रियः ॥६३
॥ अनिवर्त्तीनिवृत्तात्मासंक्षेप्ताक्षेमकृच्छिवः ॥ श्री-
वत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतांवरः ॥६४॥ श्रीदः
श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः ॥ श्रीधरः
श्रीकरः श्रेयः श्रीमाल्लोकत्रयाश्रयः ॥६५॥ स्वक्षः स्वंगः श
तानंदोनंदिर्ज्योतिर्गणेश्वरः ॥ विजितात्माविधेयात्मास
त्कीर्तिश्छिन्नसंशयः ॥६६॥ उदीर्णः सर्वतश्चक्षुरनी

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

वि. शः शाश्वतः स्थिरः ॥ भूशयो भूषणो भूतिर्विशोकः शोक स.
८ नाशनः ॥ ६७ ॥ अर्चिष्मानर्चितः कुंभो विशुद्धात्मावि-
शोधनः ॥ अनिरुद्धोप्रतिरथः प्रद्युम्नोमितविक्रमः ॥
६८ ॥ कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः ॥ त्रिलो
कात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः ॥ ६९ ॥ कामदेवः
कामपालः कामी कांतः कृतागमः ॥ अनिर्देश्यवपुर्विष्णु
र्वीरोनंतो धनंजयः ॥ ७० ॥ ब्रम्हण्यो ब्रम्हकृद्ब्रह्मा ब्रह्म
ब्रह्मविवर्धनः ॥ ब्रह्मविद्ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मण
प्रियः ॥ ७१ ॥ महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः ८
॥ महाक्रतुर्महायज्वा महायज्ञो महाहविः ॥ ७२ ॥ स्त-

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

व्यःस्तवप्रियःस्तोत्रंस्तुतिःस्तोतारणप्रियः॥ पूर्णःपूरयि
तापुण्यःपुण्यकीर्त्तिरनामयः॥७३॥मनोजवस्तीर्थक-
रोवसुरेतावसुप्रदः॥ वसुप्रदोवासुदेवोवसुर्वसुम
नाहविः॥७४॥ सद्गतिःसत्कृतिःसत्तासद्भूतिःसत्पराय
णः॥शूरसेनोयदुश्रेष्ठःसन्निवासःसुयामुनः॥७५॥भू
तावासोवासुदेवःसर्वासुनिलयोनलः॥ दर्पहादर्प
दोदृप्तोदुर्धरोथापराजितः॥७६॥ विश्वमूर्तिर्महामू
र्तिर्दीप्तमूर्तिरमूर्तिमान्॥ अनेकमूर्तिरव्यक्तःशतमू
र्तिःशताननः॥७७॥ एकोनैकःसवःकःकिंयत्तत्पदमनु
त्तमम्॥लोकबंधुर्लोकनाथोमाधवोभक्तवत्सलः॥

वि॰ ॥७८॥ सुवर्णवर्णोहेमांगोवरांगश्चंदनांगदी॥ वीरहा स॰
९ विषमःशून्योघृताशीरचलश्चलः॥७९॥ अमानीमान
दोमान्योलोकस्वामीत्रिलोकधृक्॥ सुमेधामेधजोधन्यः
सत्यमेधाधराधरः॥८०॥तेजोवृषोद्युतिधरःसर्वशस्त्र
भृतांवरः॥प्रग्रहोनिग्रहोव्यग्रोनैकशृंगोगदाग्रजः॥८१
॥चतुर्मूर्तिश्चतुर्बाहुश्चतुर्व्यूहश्चतुर्गतिः॥ चतुरा-
त्माचतुर्भावश्चतुर्वेदविदेकपात्॥८२॥समावर्त्तोनिवृ
त्तात्मादुर्जयोदुरतिक्रमः॥दुर्लभोदुर्गमोदुर्गोदुरावासो
दुरारिहा॥८३॥शुभांगोलोकसारंगःसुतंतुस्तंतुव- ९
र्धनः॥इंद्रकर्मामहाकर्माकृतकर्माकृतागमः॥८४॥उ

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com